نگاه بیرون

نفت بر آتش مخالفت‌ها با توافق هسته‌ای

The New York Times

نوشته: دیوید.ئی. سنجر
ترجمه: شهرام زرندار

● برای پرسروصداترین مخالفان توافق هسته‌ای اوباما با ایران، رفتار مشکوک در یک پایگاه نظامی که در ۱۲ مایلی جنوب شرقی تهران واقع است تبدیل به عامل دعوت برای تجمع و هماهنگی به‌منظور نابودکردن توافق هسته‌ای شده است. مخصوصا درحال‌حاضر که به نظر می‌رسد مقامات ایرانی ممکن است اجازه یابند که خودشان از سایت‌ها نمونه‌برداری کنند و نمونه‌ها را به بازرسان بدهند. اگرچه آژانس بین‌المللی انرژی هسته‌ای می‌گوید این آژانس مجموعه نمونه‌ها را مانیتور می‌کند، اما «اد روبیس»، رئیس کمیته روابط خارجی مجلس نمایندگان اعلام کرده که بازرسی‌های بین‌المللی باید به وسیله بازرسان بین‌المللی انجام شود، همین.

شک و تردید در مورد اینکه چه واقعه‌ای در پارچین رخ داده، چنان قدیمی است که بازرسان آژانس بین‌المللی انرژی هسته‌ای در سال ۲۰۰۴ تقاضا کردند وارد آن شوند و عملا نوامبر سال ۲۰۰۵ از این سایت بازدید کردند. در این بازرسی آنها چیزی پیدا نکردند. اما کمی بعد از آن، آنها به این جمع‌بندی رسیدند که احتمالا ساختمان‌های مورد بازرسی‌شان، ساختمان‌های اصلی سایت مزبور نبوده‌اند و ایرانی‌ها هم به درخواست‌های بعدی بازرسان برای بازرسی و دسترسی بیشتر به سایت جواب رد دادند. در هفته‌های اخیر این سایت اهمیت سیاسی پیدا کرده است و به عنوان نمادی از اینکه آیا آژانس بین‌المللی انرژی هسته‌ای مایل است بازرسی واقعی در آن انجام دهد یا نه، فقط می‌خواهد صندوق را چک کند تا نشان دهد نمونه‌برداری کرده و مسئله را از لابه‌لای کتاب‌ها خارج کرده است. عدم توانایی دولت برای تشریح آنچه درباره رژیم بازرسی‌های طراحی‌شده برای پارچین می‌داند. این برداشت را به وجود آورده که حداقل در میان مخالفان توافق‌نامه هسته‌ای با ایران، کاخ سفید دقیقا چگونگی مانیتورکردن توافق‌نامه را مخفی می‌کند. ماه گذشته این مسئله منجر به ردوبدل‌کردن الفاظ تند بین وزیر امور خارجه جان کری و سناتور «جیم ریش»، جمهوری‌خواه از ایالت آیداهو شد و دعوا بر سر دلیل جان کری برای ردکردن تشریح متدولوژیک بازرسی‌ها در ملأعام بود. آقای کری گفته دولت کپی توافق‌نامه آژانس با تهران را در اختیار ندارد اما در مورد جزئیات آن اطلاع دارد. آقای ریش در حالی‌که صدایش می‌لرزید، گفت: حتی لیگ ملی فوتبال هم حاضر نخواهد شد تن به این توافق‌نامه بدهد. پس از این بود که دولت اطلاعات سری بیشتری در اختیار کنگره گذاشت و حتی از مدیرکل آژانس یوکیا آمانو خواست تا برای پاسخ به سؤالات نمایندگان به واشنگتن و محل کنگره بیاید. طبق نظر کسانی‌که با این جلسات توجیهی سری آشنایی دارند، آقای آمانو که یک دیپلمات ژاپنی سابق است، گفته آژانس، ایرانی‌ها را همچنان‌که نمونه‌برداری می‌کنند مانیتور می‌کند. روشن نیست مانیتور بین‌المللی چه شکلی به خود خواهد گرفت. هنگامی که آسوشیتدپرس گزارش داد سندی را دیده که تشریح می‌کند چگونه ایران در پارچین نمونه‌ها را جمع‌آوری می‌کند. این خبرگزاری متن سند را منتشر کرده است، متنی که به‌عنوان پیش‌نویس اولیه این توافق تشریح شده بود. طارق رئوف یکی از مقامات قبلی آژانس نمونه تصحیح‌شده سند را منتشر کرده است، نمونه نقدشده سندی که اصالت متن منتشره از سوی آسوشیتدپرس را زیر سؤال می‌برد.آقای آمانو از سوی دیگر بیانیه‌ای صادر کرد که می‌گفت: «من از این بیانیه که می‌گوید آژانس مسئولیت بازرسی هسته‌ای را به ایران داده است، سخت ناراحت شده‌ام». او گفته این بیانیه‌ها حقیقت را درست منعکس نمی‌کنند. اما او هرگز شرح نداده که چگونه کار بازرسی انجام خواهد شد. در مرکز این مشاجره معامله‌ای قرار دارد که آقای جان کری آن را برای به‌دست‌آوردن توافق هسته‌ای با تهران انجام داده است. او به تهران مجال داده تا در عوض رهاشدن از تأیید کارهای قبلی‌اش، رژیم شدیدتری از بازرسی‌ها را دایر کند.در مقطعی آقای کری اصرار کرده بود که ایالات‌متحده «اطلاع کاملی» در مورد فعالیت‌های هسته‌ای گذشته ایران دارد و این اطلاعات بر پایه کارهای اطلاعاتی ایالات متحده و متفقین اوست، او گفته بود ایالات متحده نیازی به تأیید این اطلاعات از سوی آژانس ندارد. آقای کری تأکید می‌کند بازرسی‌ها از تأسیسات فعلی و آتی براساس مقرراتی خواهد بود که در توافق هسته‌ای یکی‌یکی نام‌برده شده او جدل می‌کند که این قوانین و مقررات «سخت‌ترین و شدیدترین قواعدی است که در طول تاریخ وجود داشته است». به عبارت دیگر او گفته که یک رژیم بازرسی برای فعالیت‌های گذشته ایران وجود دارد و یک رژیم بازرسی شدیدتر و خطیرتر برای فعالیت‌های هسته‌ای ایران در آینده.اما برخی از مقامات اطلاعاتی آمریکا هنگامی که جمله «آگاهی کامل» آقای کری را شنیدند، خود را عقب کشیدند و این بدین خاطر بوده که آنها به اطلاعاتشان به‌عنوان اطلاعاتی ناکامل نگاه می‌کنند. آنچه ممکن است از آن چیزهایی که آژانس در مورد پارچین از آنها اطلاع حاصل می‌کند بسیار مهم‌تر باشد، این است که آژانس باید بتواند اسناد و مدارک مربوطه را در اختیار داشته باشد یا از دانشمندان هسته‌ای ایران که بخشی از برنامه هسته‌ای ایران بوده‌اند، بشنود.

عکس: Reuters

بازگشایی انگلیسی

وزیر خارجه انگلیس: سنگ می‌تواند به شما آسیب برساند ولی کلمات نه

شرق: ورود به تهران، بازگشایی سفارت، دیدارهای اقتصادی و بعد دیدار دیپلماتیک و نشست خبری. این برنامه یک‌روزه وزیر خارجه انگلیس در تهران بود که قرار است امروز هم با رئیس‌جمهوری ایران دیدار کند.

وزیر خارجه انگلیس سومین مقام عضو ۱+۵ است که بعد از توافق وین میهمان تهران است؛ بعد از لوران فابیوس و فدریکا موگرینی، وزیر خارجه فرانسه و مسئول سیاست خارجه اتحادیه اروپا. سفر هاموند البته در این بین هدف دیگری هم داشت و آن بازگشایی سفارت انگلیس در تهران بود که حوالی ظهر روز گذشته انجام شد. هاموند، پس از ورود به تهران، به سفارت کشورش در خیابان فردوسی تهران رفت تا درهای آن را پس از چهار سال تعطیلی بگشاید. هاموند در این مراسم، گفت: «تهران و لندن با وجود اختلافاتی که دارند، می‌توانند در زمینه مسائلی از جمله مقابله با تروریسم، بی‌ثباتی منطقه، گسترش نفوذ گروهک داعش در عراق و سوریه، مواد مخدر و مسئله مهاجرت، همکاری کنند». او با اشاره به توافق هسته‌ای ایران و قدرت‌های جهانی، ایران را کشوری مهم در منطقه‌ای استراتژیک و بی‌ثبات نامید که بازگشایی سفارت بریتانیا، گام منطقی بعدی برای گسترش روابط با این کشور است. ورود وزیر خارجه انگلیس به سفارت این کشور، با حضور پرتعداد مأموران نیروی انتظامی، مردم و خبرنگاران همراه بود. ظریف، وزیر خارجه ایران نیز درباره بازگشایی سفارت انگلیس گفت: «ما سفارت انگلیس را نبسته بودیم و آنها خود این اقدام را انجام دادند. همه دنیا به نقش سازنده ایران در منطقه و جهان پی برده‌اند و بازگشایی سفارت انگلیس و حضور اروپاییان در ایران، نشان‌دهنده این مسئله است». آذرماه ۱۳۹۰ به‌دنبال حمله عده‌ای با عنوان دانشجوی بسیجی به سفارت بریتانیا در ایران، این کشور با تعطیل‌کردن سفارتخانه خود، دستور داد کارکنان سفارت ایران در انگلیس نیز خاک این کشور را ترک کنند.

وضعیت با آمریکا متفاوت است

عصر دیروز وزرای خارجه ایران و انگلیس بعد از مذاکره در یک نشست خبری مشترک از همکاری بیشتر با یکدیگر سخن گفتند. وزیر خارجه ایران تأکید کرد ایران و انگلیس وارد مرحله جدیدی از روابط براساس احترام متقابل شده‌اند. ظریف، وزیر خارجه ایران با اشاره به بازگشایی مجدد سفارت دو کشور افزود: «این یک شروع مجدد برای روابط دو کشور است. دیدگاه‌های متفاوتی بین دو کشور درباره برخی از موضوعات وجود دارد. ما می‌توانیم اختلاف‌نظرهای موجود را با انگلستان از طریق دستیابی به درک مشترک و گفت‌وگو رفع کنیم و البته درصورتی‌که توافق برجام از سوی همه اعضای آن به درستی انجام شود، در آینده روابط نیز بهبود خواهد یافت». وی افزود: «البته ما با انگلستان اشتراک نظر برای مبارزه با داعش و تروریسم، ایجاد ثبات در منطقه و همکاری‌های اقتصادی داریم و در مورد برخی مسائل منطقه‌ای نیز نیاز به گفت‌وگو داریم. در مورد مسائل دیگری نیز که اختلاف نظر داریم مثل حقوق‌بشر باید گفت‌وگو کنیم. روابط ایران با اتحادیه اروپا، که انگلستان نیز عضو مهم آن است، گسترش خواهد یافت». ظریف در پاسخ به سؤالی در این مورد که آیا امکان دارد در آینده نزدیک سفارت آمریکا در تهران باز شود؟ گفت: «ما از قبل با انگلیس روابط سیاسی داشتیم و این روابط مدتی با دشواری روبه‌رو بود ولی امروز با بازگشایی مجدد سفارت دو کشور در تهران و لندن به وضع قبل برگشتیم. اما وضعیت ما با ایالات متحده آمریکا متفاوت است. نیاز به تغییر در آمریکاست».

اعتماد و تفاهم ایجاد می‌کنیم

وزیر خارجه انگلیس نیز در این نشست گفت: «ما شب‌های بی‌پایانی در لوزان کار کردیم». هاموند ادامه داد: «ایران کشور مهمی در منطقه‌ای ملتهب باقی خواهد ماند. بازگشایی سفارتخانه فقط یک نماد نیست بلکه کانال‌هایی برای تعامل خواهد بود. ما با هم موفقیت را تضمین خواهیم کرد. می‌دانیم که حوزه‌هایی خواهند بود که در آنها اختلاف خواهیم داشت. اما در آنجایی که منافع مشترک خواهیم داشت با هم همکاری خواهیم کرد». او افزود: «در مبارزه با داعش در عراق و سوریه همکاری خواهیم کرد. نکته مهم این است که الان کانالی برای تماس داریم. نکته مهم در روابط سیاسی گفت‌وگوی منظم است و مهم‌ترین نکته برای گفت‌وگو بازگشایی سفارتخانه‌ها هست. ما با گفت‌وگو اعتماد و تفاهم ایجاد می‌کنیم. دیدارهای بسیار خوبی داشتیم». خبرنگاری از هاموند در مورد شعارهای «مرگ بر انگلیس» روی دیوار سفارت پرسید که او پاسخ داد: «مادرم همیشه به من می‌گفت که سنگ می‌تواند به شما آسیب برساند ولی کلمات نمی‌تواند و این اهمیتی ندارد». وزیر خارجه انگلیس در پایان در مورد روند بررسی توافق در کنگره و استقلال نظرات کشورش از آمریکا در جریان مذاکرات هسته‌ای گفت: «همه ما از ابتدا می‌دانستیم که این فرایند چگونه خواهد بود. امیدواریم آمریکا تصمیم درستی بگیرد».

دیدار بدهکاران و طلبکاران

هاموند پس از مراسم بازگشایی سفارت بریتانیا، به همراه نمایندگانی از شرکت‌های انگلیسی از جمله معاون مدیرعامل شرکت «شل»، مهمان بیژن زنگنه، وزیر نفت ایران بود. شرکت شل که تا پیش از افزایش تحریم‌های بین‌المللی در توسعه میادین نفتی ایران مشارکت داشت، با توجه به عدم امکان پرداخت پول به ایران به دلیل تحریم‌های هسته‌ای، هم‌اکنون ۲.۳ میلیارد یورو به ایران بدهکار است. وزیر خارجه انگلیس روز گذشته همچنین دیداری با ولی‌الله سیف، رئیس کل بانک مرکزی در ساختمان میرداماد داشت. هاموند و تیم همراه او با تأکید بر ضرورت افزایش همکاری‌های دو کشور، از آمادگی انگلیس برای همکاری‌های بانکی، بعد از اجرائی‌شدن لغو تحریم‌ها سخن گفتند. به‌گزارش تسنیم، ولی‌الله سیف نیز در این دیدار با اشاره به فعالیت چهار بانک ایرانی در لندن، در زمان قبل از تحریم‌های هسته‌ای ایران، گفته: «هم‌اکنون با تفاهم صورت‌گرفته، دو بانک «ملی ایران» و PIV می‌توانند فعالیت خود را در لندن از سر بگیرند».

بازگشایی هم‌زمان در لندن

درحالی‌که مجلس شورای اسلامی، در مصوبه‌ای سطح رابطه ایران و انگلستان را به کاردار تقلیل داد، اکنون نیز قرار است سفارت دو کشور در سطح کاردار مقیم کار کند. به‌دنبال حمله به ساختمان سفارت انگلیس در تهران و واردشدن خسارت به این سفارت‌خانه قرار است مذاکره دو کشور در مورد تعیین خسارت با بازگشایی سفارت از سر گرفته شود. روز گذشته، سفارت ایران در لندن نیز فعالیت خود را پس از چهارسال آغاز کرد. محمدحسن حبیب‌الله‌زاده، کاردار ایران در انگلیس، در حاشیه مراسم بازگشایی سفارت ایران در انگلیس، که با حضور برخی از مقامات انگلیسی از جمله اعضای پارلمان و وزارت خارجه این کشور برگزار شد، تأکید کرد که هنوز درباره ارتقای سطح روابط به سفیر هیچ توافقی نشده است.

تجمع بدون مجوز

ظهر دیروز سفارت انگلیس بازگشایی شد و بعدازظهر هم عده‌ای قصد اعتراض به بازگشایی کردند. اگرچه تعداد معترضان کم بود، اما سابقه معترضان باعث شده بود تا درجه حفاظت اطراف سفارت بالا باشد. نیروی انتظامی، اطراف ساختمان سفارت را پوشش داده بود تا دوباره مانند آذر سال ۱۳۹۰ کسی هوس بالارفتن از دیوار نکند؛ هرچند برخی از معترضان می‌گفتند که قصدی برای ورود به سفارت نداشتند و تنها می‌خواستند اعلام موضع کنند؛ اعلام موضع در تجمعی بدون مجوز. طبق آنچه معترضان به بازگشایی سفارت در شبکه‌های اجتماعی خودشان اعلام کرده بودند، قرار بود این تجمع از ساعت ۱۴ تا ۱۶ مقابل سفارت انگلیس برگزار شود، ولی در طول این ساعات هیچ صدای اعتراضی به گوش نرسید. دقایقی پس از ساعت چهار عصر، تعدادی در قالب گروه‌های چندنفره قصد تجمع مقابل سفارت را داشتند که نیروی انتظامی از تجمع آنها ممانعت کرد و تجمع‌کنندگان را به سمت پایین هدایت کرد. آنها حین رفتن به سمت چهارراه استانبول، شعارهایی مانند «مرگ بر انگلیس» و «مرگ بر سازشکار» سر دادند. معترضان حدود ۴۰ تا ۵۰ نفر بودند که ۱۷، ۱۸ نفر خانم و کمتر از ۳۰ نفر هم آقا بودند. این دومین قرار منتقدان دیپلماسی دولت بود که استقبال سردی از آن شد. پیش از این، معترضان و منتقدان به دیپلماسی دولت، به‌منظور اعتراض به آمدن «لوران فابیوس»، وزیر خارجه فرانسه، به تهران، روبه‌روی پاویون فرودگاه مهرآباد را برای اعتراض انتخاب کرده بودند؛ اعتراضی که حداکثر ۲۵ تا ۳۰ نفر از آن استقبال کردند.

کوتاه دیپلماسی

احتمال نشست وزیران خارجه ایران و ۱+۵ در نیویورک

● **ایسنا:** یک مقام آگاه از احتمال برگزاری نشست وزیران خارجه ایران و ۱+۵ در اواخر شهریورماه در حاشیه نشست سالانه مجمع عمومی سازمان ملل خبر داد. او گفت: برای هماهنگی‌ها، کمیسیون مشترکی با حضور معاونان وزیر خارجه ایران و معاون رئیس سیاست خارجی اتحادیه اروپا در نیویورک برگزار می‌شود.

ظریف:

هر آدم عاقلی باید در ایران سرمایه‌گذاری کند

● **ایسنا:** محمدجواد ظریف در نشست «مذاکرات هسته‌ای و علوم سیاسی در ایران» که روز گذشته در دانشگاه علامه طباطبایی برگزار شد، گفت: بارها تأکید کردم قطع‌نامه از برجام جداست و جان کری هم به این مسئله اذعان کرده است. وزیر خارجه درباره تأثیر برجام بر اقتصاد کشور و جذب سرمایه‌گذاری در ایران گفت: اتفاقا هر آدم عاقلی باید در ایران سرمایه‌گذاری کند چراکه امن‌ترین منطقه برای سرمایه گذاری ایران است. عباس عراقچی، معاون وزیر خارجه نیز در این نشست گفت: نوع انتقادها به برجام و محل‌هایی که این انتقادها مطرح می‌شود مثل صداوسیما یا کسانی‌که این انتقادها را بیان می‌کنند به‌گونه‌ای است که خلاف واقع حرف می‌زنند. متأسفانه خیلی از منتقدان و کسانی که در این زمینه ادعا دارند اصلا متن برجام را نخوانده‌اند. او همچنین درباره آب‌سنگین اراک گفت: اراک یک بازی صددرصد باخت برای آمریکا و صددرصد برد برای ایران است.

رئیس سازمان انرژی اتمی:

اداره کشور با کمتر از یک میلیون بشکه نفت

● **ایسنا:** علی‌اکبر صالحی، رئیس سازمان انرژی اتمی گفت: درحال‌حاضر سه سال است که با ۷۸ میلیون جمعیت و با کمتر از یک میلیون بشکه صادرات نفت، کشور اداره می‌شود و توانسته فشارها را تحمل کند، به‌طوری‌که برخی از خبرنگاران خارجی که به ایران می‌آمدند می‌گفتند ما آمده بودیم ایران را یک ویرانه ببینیم، اما می‌بینیم که همه‌چیز سر جای خودش است.

ادامه از صفحه ۷

برنامه هسته‌ای نیاز به تنفس دارد

در زمینه رآکتور تحقیقاتی آب سنگین فرایند برگشت‌پذیری چه میزان زمان می‌برد تا به شرایط قبل از توافق برگردیم؟

رحیمیان: ما در بعضی از حوزه‌ها برگشت‌پذیری‌مان سریع است، اما در بعضی از حوزه‌ها این برگشت‌پذیری زمان بیشتری می‌خواهد، اما می‌خواهم ببینم هدف ما از برگشت‌پذیری چیست؟ در مورد رآکتور اراک هدف ما این بوده که رآکتوری داشته باشیم که نیازهای تحقیقاتی و تولیدی کشور را پاسخ دهد. خب به‌هرحال در زمانی این طراحی علمی برای این رآکتور انتخاب شد و ما با آن روش آن را طراحی کردیم و ادامه دادیم و به مرحله نزدیک راه‌اندازی بردیم. الان در خود سازمان گروه‌های تحقیقاتی داریم که روی نوع‌هایی از رآکتور مطالعه می‌کنند. اما برگشت‌پذیری طولانی است. منتها ما باید ببینیم در زمان برگشت‌پذیری چه کاری می‌خواهیم انجام بدهیم؟ آیا نیازی به این داریم یا نه، آیا با غنی‌سازی هم می‌توانیم آن هدف را محقق کنیم. بر اساس برجام قلب رآکتور را در می‌آوریم و بعد دیگر آن قلب قابل‌استفاد نیست. از بین گزینه‌های مختلفی که مطرح بود، ما ترجیح دادیم این را حفظ کنیم و در کانال‌های سوخت آن قلب، بتون ریخته شود. برخی از اظهارنظرها درباره ریختن بتون به‌قدری عوامانه است که بیان آن از متخصصان بعید است. من فکر می‌کنم اگر کسی برجام را بخواند یا حداقل پاراگراف دوم در ضمیمه یک را بخواند، واقعا متوجه می‌شود که قرار نیست داخل قلبی که قرار است بعدا در آن کار جدیدی انجام شود، بتون‌ریزی شود. ما از نظر فنی، مسئولیت آن چیزی که به دست آمده است را می‌پذیریم. به‌خاطر اینکه ما در مورد رآکتور اراک روبه‌جلو رفته‌ایم. از مرداد ۹۳ تا تیرماه ۹۴ در سطح کارشناسی بحثی درباره اراک صورت نگرفت و البته طرف مقابل هم تا زمانی اعتراف نکرد که قبول کرده است ولی جلسات کارشناسی هم در این زمینه درخواست نکرد. در جلسات ژنو آنها متقاعد شدند که تمام بهانه‌ها در طرح ما رد شده است.

ناصری: سؤال شما متوجه بعضی عبارات اخیر دکتر جواد لاریجانی بود. آقای جواد لاریجانی بسیار شوخ‌طبع هستند و ضمنا در وضعیت‌هایی از نظر ژورنالیستی زبده و خبره هستند و می‌دانند چگونه از این موقعیت‌ها استفاده کنند. به‌عنوان یک دوست توصیه من به ایشان این است که بعضی از مطالبی که ایشان گفتند شوخی طنزآمیزی نیست؛ شوخی‌های تلخی است و با شناختی که از ایشان دارم، امیدوارم با یک بررسی مجدد، مطالبی را که گفتند بازبینی کنند و ان‌شاءالله جبران کنند.

آنچه که ایشان در مورد بتون‌ریزی در قلب رآکتور قبلی که قرار است کنار گذاشته بشود گفتند، واقعا آزاردهنده است. من شنیدم ایشان گفته‌اند که این تحقیر ملت ایران است. ملت ایران بسیار بزرگ‌تر از این است که بخواهد با یک موضوع پیش‌پاافتاده مثل چگونگی انبارکردن یک ابزاری که قرار نیست از آن استفاده کنیم، تحقیر بشود. مهم‌تر این است که این نوعی توهین به دانش، علم، ذکاوت، زیرکی و هوشیاری افراد دانشمند و متخصص این رشته در سازمان انرژی اتمی به‌خصوص شخص مهندس رحیمیان و آقای دکتر صالحی است.

نظر شما درباره آنچه در مورد اراک به دست آمده، چیست؟

ناصری: اینکه درباره اراک می‌گویند ضرر کرده‌ایم یعنی با بهینه‌سازی کار صنعتی مخالف هستند. با توجه به اینکه اراک جدیدی، مدرن‌تر از قبل و با ضریب اطمینان بالاتر از قبلی ساخته خواهد شد. در این شرایط تنها دلیلی که می‌توانند درباره اراک مطرح کنند این است که بگویند ما فعلا بازفراوری پلوتونیوم نخواهیم داشت حال آنکه بازفراوری پلوتونیوم اصلا در برنامه هسته‌ای ایران وجود ندارد، اگر یک روز این برنامه وجود داشت راه باز است ولی فعلا قرار نیست بازفراوری داشته باشیم.

اگر این بحث را کنار بگذاریم، هیچ منطقی، چه فنی و چه استدلالی وجود ندارد که آنچه در اراک به دست آمده را مخدوش کنیم، همین استدلال در مورد تمام نکات دیگر هم جاری است.

سازوکار حل اختلاف در برجام را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

ناصری: مانند هر قراردادی یک سلسله مراحل برای حل اختلاف در این مذاکرات هم پیش‌بینی شده است و از این طریق اختلافات را قبل از یک مرجع نهایی که قهرآمیز است حل می‌کند. ایراداتی که گرفته می‌شود به این نکته برمی‌گردد که می‌گویند طرف مقابل شورای امنیت را دارد و شورای امنیت هم دست خودشان است. اتفاقا در برجام همه فرصت‌ها برای ایران فراهم شده که ادعاهای خود را مطرح کند و خواهید دید که عمده ادعاها از طرف ایران خواهد بود. در پاراگراف ۳۷ متن اصلی و همچنین بیانیه جمهوری اسلامی ایران این بحث مطرح شده که اگر طرف مقابل به تعهدات خود عمل نکند، ایران فقط به وضعیت سابق برنمی‌گردد بلکه قدم‌های فراتر از آن برمی‌دارد.